

Hlavní legislativní událostí letošního podzimu je bezesporu schvalování státního rozpočtu na rok 2010 a s ním souvisejícího **Janotova úsporného balíčku**, který má snížit deficit z 230 miliard na 163 miliard korun. Balíček mění kromě například sazeb DPH či spotřebních daní řadu zákonů i v pracovněprávní oblasti, především pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, nemocenské dávky a státní sociální podporu. Proto jsme pro Vás připravili toto speciální vydání HR News, ve kterém Vás podrobně seznámíme s jednotlivými změnami, které úsporný balíček **z pohledu personalistů** přináší. Na změny se podíváme především z praktického hlediska, ve formě **srovnání současné právní úpravy se stavem po účinnosti balíčku**, která nastane 1. ledna 2010.

Na straně 2 naleznete pozvánku na listopadový **Randls HR Exchange Meeting**, tentokrát na téma „Homeoffice a jak právně na něj“. Po úspěchu předchozího Meetingu se velmi těšíme na další setkání s Vámi.

POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Přijetí úsporného balíčku (zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2010, sněmovní tisk 917) se dotkne odvodů na pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění hned v několika ohledech. Většina změn v této oblasti dopadne pouze na zaměstnavatele, konkrétně zrušení slev na pojistném na sociální zabezpečení a úprava sazeb pojistného na nemocenské pojištění. Zvýšení maximálního vyměřovacího základu pro zdravotní a sociální pojištění ovšem pocítí jak vysokopříjmoví zaměstnanci, tak i jejich zaměstnavatelé.

Změna zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

Slevy na pojistném na sociální zabezpečení byly zavedeny od 1. srpna 2009 zákonem č. 221/2009 Sb. Dle tohoto předpisu měli mít zaměstnavatelé možnost je uplatňovat až do konce roku 2010. Již po několika měsících účinnosti však dochází ke změně a zaměstnavatelé si tak ze svého pojistného slevu odečtou naposledy za prosinec 2009. S účinností balíčku budou slevy zcela zrušeny.

Schvalování úsporného balíčku

- 21. září předložila vláda Poslanecké sněmovně
- Poslanecké sněmovna schválila 25. září (vyhlášen stav legislativní nouze)
- Senát odsouhlasil 5. října
- prezident podepsal 9. října

Dalším bodem dotýkajícím se pojistného na sociální zabezpečení u zaměstnavatelů je *odklad změn v sazbách nemocenského pojištění*, které byly naplánovány při přijetí nového zákona o nemocenském pojištění. V současnosti činí pojistné zaměstnavatele na nemocenské pojištění 2,3 % z vyměřovacího základu zaměstnavatele (který je tvořen souhrnem vyměřovacích základů všech zaměstnanců), s tím že si zaměstnavatel odečte z pojistného polovinu částky, kterou v daném měsíci vyplatil všem svým zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti.

Dle aktuálně účinného znění právních předpisů se od roku 2010 měla sazba pojistného snížit na 1,4 % z vyměřovacího základu, zaměstnavatel by si však odečetl z pojistného již jen polovinu částky, kterou v daném měsíci vyplatil na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti svým zaměstnancům se zdravotním postižením. Malí zaměstnavatelé (tedy ti,

kterí mají méně než 51 nemocensky pojištěných zaměstnanců) měli mít od roku 2010 možnost zvolit si platit zvýšenou sazbu pojistného na nemocenské pojištění - 3,3 %. Výměnou za to by si mohli z pojistného i nadále odečítat polovinu částky, kterou v daném kalendářním měsíci zúčtují všem svým zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti. Celková sazba pojistného na sociální zabezpečení by tak u zaměstnavatelů činila 24,1 % z vyměřovacího základu, respektive 26 % pokud by si zvolili zvýšenou sazbu nemocenského pojištění.

Úsporný balíček však změny popsané v předchozím odstavci odsouvá až na rok 2011. V roce 2010 tak nedojde v sazbách pojistného k žádným změnám oproti letošku a všichni zaměstnavatelé budou i nadále odvádět 2,3 % na nemocenské pojištění a odečítat si polovinu náhrady mzdy vyplacené všem zaměstnancům za dobu dočasné pracovní neschopnosti.

Poslední změnou v pojistném je *zvýšení maximálních vyměřovacích základů* pro placení pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Strop pro placení pojištění se na základě přijetí balíčku v roce 2010 posune ze 48násobku průměrné měsíční mzdy na 72násobek. V praxi se zvýší z dosavadních 1,13 milionu korun ročně na zhruba 1,7 milionu korun ročně. Zatímco u sociálního pojištění se strop zvyšuje jen dočasně pro rok 2010, novela zákona o všeobecném zdravotním pojištění schválená v rámci úsporného balíčku toto časové omezení překvapivě neobsahuje.

Zvýšení maximálního vyměřovacího základu se týká zaměstnanců s hrubou měsíční mzdou přes 94 200 Kč. Nově totiž na strop dosáhnou až zaměstnanci s měsíčním příjmem přes 142 000 Kč hrubého. Těch se změny zavedené úsporným balíčkem finančně dotknou nejvíce, na pojistném totiž za rok 2010 odvedou při stejných příjmech o více než 92 000 Kč vyšší částku než letos. Tito zaměstnanci zaplatí navíc i vyšší daň z příjmu, vzroste jim totiž superhrubá mzda (součet hrubé mzdy a odvodů zaplacených zaměstnavatelem, které se v roce 2010 zvýší), z níž se daň vypočítává.

U pojistného zaměstnavatelů se zvýšení stropů projeví ještě výrazněji. Dosud odváděli za jednoho zaměstnance pojistné na sociální a zdravotní pojištění v maximální výši 384 418 Kč za rok, nyní to bude až 576 626 Kč ročně. Například za zaměstnance s hrubou měsíční mzdou 150 000 Kč tak zaměstnavatel v roce 2010 odvede o 192 208 Kč vyšší pojistné než letos.

Zákon o podpoře hospodářského růstu schválen

- prezidentovo veto přehlasováno 9. září
- zákon vyhlášen 24. září pod číslem 326/2009 Sb.
- mění např. náhradu mzdy v případě nemoci u zaměstnanců pracujících ve směnách
- účinnost od 9. října 2009 (15 dnů po vyhlášení)

NEMOCENSKÉ DÁVKY

Novela zákona o nemocenském pojištění v rámci úsporného balíčku se nejvíce dotkne zaměstnanců, kteří v roce 2010 dlouhodobě (na více než 1 měsíc) onemocní, a žen, které v této době budou pobírat peněžitou pomoc v mateřství.

Změna zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Pokud jde o nemocenské, v současnosti platí pravidlo, že čím déle je zaměstnanec v pracovní neschopnosti, tím vyšší podíl z vyměřovacího základu pobírá. Zatímco od 15. do 30. dne nemoci činí výše nemocenského 60 % denního vyměřovacího základu, mezi 31. a 60. dnem je to už 66 % základu a od 61. dne pak 72 % základu. Náhradu mzdy za první dva týdny nemoci platí zaměstnavatel.

Příští rok však bude podíl z denního vyměřovacího základu 60 % od 15.

kalendářního dne po celou zbývající dobu pracovní neschopnosti. Například zaměstnanec s hrubou mzdou 20 tisíc Kč, který bude nemocný 90 dní, by v roce 2009 za dobu své nemoci dostal od Správy sociálního zabezpečení přibližně 30 000 Kč, v roce 2010 to bude jen 27 000 Kč.

U peněžitých pomoci v mateřství (tzv. mateřská) budou změny ještě o něco výraznější. Zde se totiž nejen sníží podíl z denního vyměřovacího základu ze současných 70 na 60 procent, ale dojde i ke změně ve výpočtu denního vyměřovacího základu (částka, z níž se následně výše mateřské vypočítává). Do první redukční hranice ve výši 786 Kč se nově nebude příjem zaměstnankyně započítávat v celé výši, ale jen z 90 %.

Výše mateřské, kterou nastávající matky začínají pobírat zpravidla šest až osm týdnů před porodem a dostávají ji po dobu 28 týdnů, se v důsledku výše popsaných změn sníží o 20 až 23 procent v závislosti na výši jejich příjmu. Například matka, která před nástupem na mateřskou dovolenou pobírala hrubou mzdu ve výši 25 000 Kč, nyní dostává mateřskou přibližně 16 950 Kč měsíčně. Od ledna to bude o 3 800 Kč méně.

Změny v zákoně o nemocenském pojištění se dotknou i ošetřovného, které bude v roce 2010 Správou sociálního zabezpečení vypláceno až od čtvrtého kalendářního dne ošetřování nebo péče, nikoli od prvního. Doba poskytování ošetřovného se v důsledku tohoto úsporného opatření o 3 dny zkrátí (na 6 dnů, respektive 13 dnů u osamělých zaměstnanců).

Pro upřesnění dodáváme, že veškeré změny v nemocenských dávkách byly přijaty pouze na přechodnou dobu od 1. ledna do 31. prosince 2010. Od roku 2011 by se tedy měly dávky opět zvýšit na současnou úroveň, pokud ovšem mezitím nebudou přijaty další novelizace zákona o nemocenském pojištění (což je poměrně pravděpodobné).

DÁVKY SOCIÁLNÍ PODPORY

Zákon o podpoře hospodářského růstu a sociální stability sotva nabyl účinnosti a už se některé změny jím zavedené opět ruší.

Změna zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Vyšší přírůstek na dítě se díky úspornému balíčku bude vyplácet pouze několik měsíců a od 1. ledna 2010 se opět sníží na původní úroveň.

Úsporný balíček dále zcela škrtná novelu zákona o zaměstnanosti zvyšující podporu v nezaměstnanosti a prodlužující podpůrní dobu. Výše podpory měla první 2 měsíce činit 80 % průměrného měsíčního čistého výdělku a po zbytek podpůrní doby 55 %. Zůstane však v současných výších. Podpůrní doba se měla od listopadu 2009 u jednotlivých

věkových kategorií uchazečů o zaměstnání prodloužit vždy o 1 měsíc, zůstane však rovněž v současné délce.

Nové koordinační nařízení

- koordinace systémů sociálního zabezpečení v rámci EU bude od 1. května 2010 nově upravena
- prodloužení vyslání ze 12 na 24 měsíců
- zavedení elektronické komunikace mezi úřady

DALŠÍ PROJEDNÁVANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Poslanecká sněmovna

Novela zákoníku práce (náhrada mzdy)

Sněmovní tisk 788, 2. čtení

Zrušení max. vyměřovacích základů u pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění

Sněmovní tisky 793 a 798, 2. čtení

Novela zákona o státních svátcích

Sněmovní tisk 707, 1. čtení

Návrh zákona o podpoře rodin s dětmi

Sněmovní tisk 863, 1. čtení

Návrh občanského zákoníku a obchodního zákona

Sněmovní tisky 835 a 836, 1. čtení

Randl Partners
advokátní kancelář attorneys at law

City Tower
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4

Tel.: +420 222 755 311
Fax: +420 239 017 574

E-mail: employment@randls.com
Internet: www.randls.com

Toto vydání HR News pro Vás připravily:
Nataša Randlová / Barbora Suchá